

Savivaldybių žinios

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Nr. 14 (750)

2016 m. gegužės 14 d.
Kaina 0,65 euro cento
Išėina šeštadieniais

GEGUŽĖS 10 D. NAUJOJOJE AKMENĖJE ĮVYKO LSA XXII SUVAŽIAVIMAS

2–5 p.

Aktualūs klausimai ir LSA prezidento
Ričardo Malinausko pranešimo santrauka

LSA suvažiavimo dalyviai ir prezidentas darbą pradėjo giedodami Lietuvos himną

Romo Gurklio nuotr.

Lietuva nuo A iki Z

Jaunatviškas ir veržlus Kauno rajonas _____ 6–7 p.

Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena _____ 12 p.

Kviečia amžių miestas – Joniškis _____ 14 p.

Redakcijos kolegija

Juozas BERTAŠIUS

Šakių rajono savivaldybės meras

Nijolė DIRGINČIENĖ

Birštono savivaldybės merė

Antanas ČERNECKIS

Rietavo savivaldybės meras

Gintautas GEGUŽINSKAS

Pasvalio rajono savivaldybės meras

Vytautas GRUBLIAUSKAS

Klaipėdos miesto savivaldybės meras

Alvydas KATINAS

Utenos rajono savivaldybės meras

Valerijus MAKŪNAS

Kauno rajono savivaldybės meras

Artūras MARGELIS

Lazdijų rajono savivaldybės meras

Zdzisław PALEVIČ

Šalčininkų rajono savivaldybės meras

Povilas ŽAGUNIS

Panevėžio rajono savivaldybės meras

Roma ŽAKAITIENĖ

Lietuvos savivaldybių asociacijos direktorė

Leidžia viešoji įstaiga Savivaldybių žinios

Direktorė

Lina BELEVIČIENĖ

Atsakingasis redaktorius, fotokorespondentas

Romas GURKLYS

Bendradarbė

Barbora GAUDUTĖ

Stilistė-korektorė

Janina MALKENIENĖ

Kaštonų g. 4, LT-01107 Vilnius

Tel.: (8 5) 262 2083 / 262 0847

Faks. (8 5) 262 2083

El. p. info@savzinios.lt

savivaldybiu.zinios@gmail.com

Interneto svetainė www.lsa.lt

...

Spausdina AB „Spauda“,

Laisvės pr. 60, LT-05120 Vilnius,

www.spauda.com

Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai

ISSN 1392-2467

Tiražas 2200 egz.

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJOS SUVAŽIAVIME – SAVIVALDOS AKTUALIJOS

Gegužės 10 d. Naujojoje Akmenėje vyko Lietuvos savivaldybių asociacijos (LSA) XXII narių atstovų suvažiavimas, kuriame pristatyti svarbiausi praėjusių metų asociacijos darbai, priimta rezoliucija dėl neatlygintino registru duomenų ir informacijos teikimo savivaldybėms, svarstyti kiti aktualūs klausimai.

LSA prezidentas R. Malinauskas 50-ojo gimtadienio proga pasveikino LSA viceprezidentą Alytaus rajono merą Algirdą Vrubliauską (dešinėje)

Savo metiniame pranešime LSA prezidentas Ričardas Malinauskas pabrėžė, kad savivaldybės turi su visa atsakomybe priimti naujus iššūkius, kuriuos kelia socialinė, ekonominė realybė ir patys gyventojai, ir keisti nusistovėjusias, tačiau nebeveiksmingas praktikas.

Tarp svarbiausių LSA 2015 metų darbų R. Malinauskas išskyrė naujoves, kurios suteiks didesnių finansinių galimybių atlikti savivaldybių funkcijas. Viena jų – LSA aktyviai siūlant pagaliau nebebus ribojamas savivaldybių biudžetams numatomas savarankiškų pajamų augimas daugiau kaip 21 proc. Tai suteiks motyvaciją savivaldybėms dar aktyviau skatinti darbo vietų kūrimą, investicijas ir ekonomikos plėtrą savo teritorijose.

Taip pat, atsižvelgus į LSA pasiūlymą, savivaldybėms bus sudarytos sąlygos panaudoti praėjusiais metais nepanaudotą pajamų dalį trumpalaikiams įsiskolinimams dengti arba, jų nesant, kitoms reikmėms. Be to, numatyta papildomai skirti savivaldybėms dotacijas siekiant užtikrinti nuosavą indėlį, kuris būtinas

Rezoliucija „Dėl neatlygintino registru ir informacinių sistemų duomenų teikimo savivaldybėms“ priimta vienbalsiai

SVEIKINAME

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA GIMTADIENIŲ PROGA NUOŠIRDŽIAI SVEIKINA

Plungės rajono savivaldybės merą **Audrių Klišonį**,
Pagėgių savivaldybės merą **Virginijų Komsį**,
Telšių rajono savivaldybės merą **Petrą Kuiziną**,
Tauragės rajono savivaldybės merą **Sigitą Mičiulį**.

savivaldybėms įgyvendinant projektus iš 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų lėšų.

Kalbėdamas apie socialinę sritį, R. Malinauskas išskyrė savarankiškas savivaldybių iniciatyvas gerinti rizikos šeimų priežiūrą ir sėkmingai vykdomą joms patikėtą pinigines paramos skyrimą. Jis taip pat apžvelgė LSA veiklą energetikos, žemės ūkio, švietimo, tarptautinių ryšių ir kitose srityse.

LSA prezidentas ypatingą dėmesį skyrė regionų politikai. „Būtinai labai aiški nacionalinė regionų plėtros vizija, kurioje valstybės lygiu būtų įvardyta, kokius regionus norime Lietuvoje matyti ir kaip apibrėžiamo jų išskirtinumą. Ši strategija turėtų būti darniai susijusi su kitų sričių, pavyzdžiui, turizmo, susisiekimo, investicijų ar verslo plėtros, programomis. Tik vykdydami integruotą politiką, sujungiančią įvairias valstybės vystymosi sritis ir grupių interesus, sukursime gyventi ir dirbti patrauklias teritorijas“, – teigė R. Malinauskas.

Suvažiavimo dalyviai iš klausė LSA viceprezidentų Alytaus rajono mero Algirdo Vrubliausko ir Elektrėnų mero Kęstučio Vaitukaičio pranešimus.

Savivaldybių atstovai priėmė rezoliuciją, kuria kreipėsi į Seimą ir Vyriausybę prašydami kuo skubiau spręsti neatlygintino registrų duomenų ir informacijos teikimo savivaldybėms klausimą. Rezoliucijoje teigiama, kad šalies savivaldybės didžiąją dalį duomenų registrams pateikia pačios, tačiau už naudojimąsi jais yra priverstos

Suvažiavimo šeimininkui Akmenės rajono merui Vitalijui Mitrofanovui Savivaldybių kontrolierių asociacijos prezidentas Juozas Vaičiulis įteikė padėką ir medali

Mandatų komisijos pirmininkė Trakų rajono merė Edita Rudelienė, nariai Akmenės rajono mero pavaduotojas Apolinaras Nicius ir Šilalės rajono meras Jonas Gudauskas parengė suvažiavimui pranešimą, kuriame rašoma, kad į suvažiavimą atvyko 147 atstovai iš 60 savivaldybių. Tarp delegatų – 30 moterų ir 117 vyrų

mokėti. Tai sudaro nemažą dalį savivaldybių finansinių išteklių, nes, įgyvendindamos įstatymais numatytas funkcijas, savivaldybės turi reguliariai naudoti registrų ir informacinių sistemų duomenis.

Suvažiavime paskelbtas LSA revizijos komisijos pranešimas, patvirtintos LSA 2015 metų finansinės, balanso ir veiklos rezultatų ataskaitos bei 2016 metų finansinė sąmata.

Suvažiavimo dalyviai svarstė ir Vilniaus miesto savivaldybės tarybos nario Adomo Bužinsko pateiktą rezoliuciją dėl nepasitikėjimo LSA prezidentu R. Malinausku. Rezoliucijoje R. Malinauskas raginamas atsistatydinti iš LSA prezidento pareigų, o LSA taryba – po suvažiavimo priimti sprendimą dėl neeilinio asociacijos suvažiavimo sušaukimo.

Prieš balsuojant dėl pasiūlytos rezoliucijos R. Malinauskas pristatė suvažiavimo delegatams savo poziciją dėl jam mestų kaltinimų.

Suvažiavimo dalyviams buvo perskaitytas ir renginyje negalėjusių dalyvauti LSA viceprezidentų Pagėgių mero Virginijaus Komsčio ir Panevėžio rajono mero Povilo Žagunio pareiškimas, kuriame jie ragina savivaldybių atstovus balsuoti prieš minėtą rezoliuciją. Rezoliucijai pritarta nebuvo. Septyni delegatai balsavo už, 93 – prieš rezoliuciją, kiti delegatai balsavime nedalyvavo.

LSA narių atstovų suvažiavime dalyvavo 147 delegatai, atstovaujantys visoms 60 Lietuvos savivaldybių, Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto pirmininkas Valentinas Bukauskas, kiti Seimo nariai, Ministro Pirmininko patarėjas Antanas Vinkus, ministerijų bei kitų įstaigų atstovai. Pernai dvidešimtmetį minėjusi LSA vienija visas 60 Lietuvos savivaldybių ir atstovauja bendriesiems jų interesams valstybės valdžios ir valdymo institucijose.

Parengė LSA atstovė viešiesiems ryšiams Indrė Vilūnienė

IŠ LSA PREZIDENTO

Druskininkų mero Ričardo MALINAUSKO pranešimo LSA XXII suvažiavimo delegatams

Kasmet, apžvelgdamas praėjusių metų svarbiausius Lietuvos savivaldybių asociacijos darbus, džiaugiuosi matydamas, kad kiekvienoje srityje didesniais ar mažesniais žingsneliais mes kuriame vis modernesnes, lanksčiau ir veiksmingiau žmonių lūkesčius atliepiančias savivaldybes. Manau, galiu pasakyti visų savivaldybių vardu – stengiamės kuo labiau įsiklausyti į savo artimiausią aplinką, savo regiono specifiką ir kartu žengti koja kojon su bendra mūsų valstybės pažanga.

SAVIVALDYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

Jau daugiau kaip metai dirba tiesioginiuose rinkimuose gyventojų išrinkti merai. Per šį laiką pamatėme kai kuriuos Vietos savivaldos įstatymo nuostatų prieštaravimus kitiems įstatymams. Visus šiuos neatitikimus LSA kartu su Seimo bei kelių ministerijų atstovais įvardijo ir pateikė Seimui, kurio komitetuose šiuo metu svarstomas naujasis įstatymo projektas.

Vienas svarbiausių dalykų jame yra tai, kad savivaldybių taryboms numatoma suteikti teisę spręsti dėl seniūnijų teisinės formos nustatymo. Tai yra jei seniūnija atitinka nustatytus kriterijus, savivaldybė galės steigti seniūniją – biudžetinę įstaigą. Tokiai galimybei LSA valdyba pritarė dar 2014 metais. Manome, kad tai pagerins gyventojų aptarnavimą ir leis savivaldybei teikti paslaugas atsivėlgiant į vietos kontekstą ir lūkesčius.

Dėl kartais pasitaikančio tarybos narių ir mero nenoro ar nesugebėjimo rasti kompromisą ir bendradarbiauti pasigirdo balsų, siūlančių nustatyti savivaldybės tarybai teisę kai kuriais atvejais pačiai tvirtinti mero pavaduotojo ir administracijos direktoriaus pareigybės neatsivėlgiant į tiesiogiai išrinkto mero poziciją. Tai, mūsų manymu, apribotų mero galias, sudarytų sąlygas vilkinti sprendimų priėmimą ir diskredituotų tiesioginių rinkimų esmę. Tarybos narių ir mero diskusijos, net jei kartais ir aštrios, yra normalus demokratinis procesas.

FINANSAI

Vienas pagrindinių LSA veiklos tikslų – užtikrinti kuo didesnes finansines galimybes atlikti savivaldybių funkcijas. Praėję metai pasižymėjo keletu ryškių naujovių, kurios – tikrai – turės teigiamos įtakos savivaldybių biudžetams.

Konstitucinis Teismas pernai pripažino prieštaraujančiomis Lietuvos Konstitucijai kelias Savivaldybių biudžetų pajamų nustatymo metodikos įstatymo nuostatas. Vykdydamas Konstitucinio Teismo nutarimą, Seimas pernai priėmė šio įstatymo pakeitimus. Pagal juos, donore savivaldybė tampa tada, kai prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio vienam savivaldybės gyventojui yra didesnės už visų savivaldybių vidurkį. Šis GPM „perviršis“ perskirstomas kitoms savivaldybėms. Šiemet tokiais donorėmis yra Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestų bei Neringos savivaldybės.

Kita naujovė yra ta, kad donorėms, kaip ir kitoms savivaldybėms, turės būti skiriamos lėšos savivaldybių išlaidų struktūrų skirtumams išlyginti.

LSA aktyviai dalyvavo rengiant Metodikos įstatymo pakeitimą, ir dėkoju Vyriausybei ir Finansų ministerijai, kad mūsų pasiūlymai buvo išgirsti.

Pagal naują ribojamas savivaldybių biudžetams prognozuojamų savarankiškų pajamų augimas daugiau kaip 21 procentu. Taip ateityje padidės motyvacija savivaldybėms dar aktyviau skatinti darbo vietų kūrimą, verslumą, investicijas, ekonomikos plėtrą ir mokesčių pajamų augimą savo teritorijose.

Džiaugiamės ir tuo, kad Vyriausybė atsižvelgė į LSA pasiūlymą ir netaikys 40 procentų skolinimosi limitą šiemet savivaldybių imamoms paskoloms tiems investicijų projektams, kurie numatyti Valstybės investicijų programoje arba finansuojami Europos Sąjungos, Norvegijos ir Šveicarijos lėšomis.

Sprendami savivaldybių skolinimosi problemas tuo neapsiribojome. Jau ne vienus metus LSA prašė valstybės valdžios ir valdymo institucijų atkreipti dėmesį į Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo galimus neigiamus padarinius savivaldybėms. Siūlėme skubiai spręsti esminę savivaldybių biudžetams problemą šiemet gerokai padidinti 57 savivaldybių skolinimosi galimybes, kurios buvo sumažintos kelis kartus – iki 1,5 procento biudžeto pajamų. Įrodinėjome, kad, drastiškai apribojus savivaldybių metinio grynojo skolinimosi galimybes, didelė dalis savivaldybių šiemet turės

teisę papildomai pasiskolinti tik iki 200 tūkst. eurų ir negalės įgyvendinti Europos Sąjungos, Norvegijos ir Šveicarijos investicijų projektų.

LSA valdybos diskusijos su Finansų ministerijos vadovais tapo pagrindine priežastimi to, kad prieš mėnesį Seimas skubos tvarka priėmė Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimus, kurie sudaro sąlygas savivaldybėms panaudoti praėjusiais metais nepanaudotą pajamų dalį trumpalaikiams įsiskolinimams dengti arba, jų nesant, kitoms reikmėms.

Be to, numatyta papildomai skirti savivaldybėms dotacijas siekiant užtikrinti nuosavą indėlį, kuris būtinas savivaldybėms įgyvendinant projektus iš 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų lėšų. Teikiant dotacijas savivaldybėms yra numatyti kriterijai, kurių neatitikus gautą dotaciją ar jos dalį savivaldybės privalės grąžinti valstybės biudžetui.

LSA neliko nuošalyje ir gerinant investicinę aplinką regionuose. Seimas, priimdamas Žemės įstatymo pataisas, atsižvelgė į LSA valdybos nutarimu pateiktą prašymą ir nustatė, kad valstybinė žemė galės būti išnuomojama be aukciono, kai jos reikės regiono socialinės, ekonominės plėtros ir infrastruktūros projektams, kuriuos Regiono plėtros taryba Vyriausybės nustatyta tvarka pripažins regioninės svarbos projektais. Tikimės, kad minėtosios pataisos padidins Lietuvos investicinės aplinkos patrauklumą mūsų šalies ir užsienio verslui.

Baigdamas apžvelgti finansų sritį turiu pabrėžti, kad LSA ir toliau vienu pagrindinių savo uždavinių laikys savivaldybių finansų subalansavimą ir ekonominės krizės padarinių vietos savivaldoje šalinimą.

SOCIALINIAI KLAUSIMAI

Pastaraisiais metais įvykus kelioms ypač skaudžioms nelaimėms, kurių metu nukentėjo mažamečiai vaikai, mes visi emėme dar atsakingiau vertinti ir spręsti socialines problemas.

LSA rengė pasitarimus, savivaldybių apklausas ir aktyviai dirbo tiek su Seimo Socialinių reikalų ir darbo komitetu, tiek su atskiromis ministerijomis, teikdama pasiūlymus, kokių veiksmų ir priemonių reikia, kad darbas su socialinės rizikos šeimomis duotų realių rezultatų, o vykdoma institucinės globos pertvarka neatsisuktų prieš pačius kūdikių namuose ar kitose globos įstaigose gyvenančius vaikus ir neįgaliuosius.

Į daugelį mūsų teikiamų pasiūlymų įsiklausoma. LSA iniciatyva pradėti rengti būtini teisės aktai ir priemonių planai darbai su socialinės rizikos šeimomis gerinti, pakeisti ne visai logiški sprendimai keisti kūdikių namų finansavimo tvarką nuo 2017 metų.

Galime pasidžiaugti, kad nemažai savivaldybių pačios rodo iniciatyvą ir aktyviai dirba ieškodamos vaikams naujų globėjų, įgyvendindamos iš savivaldybės lėšų finansuojamas priklausomybės nuo alkoholio mažinimo programas, organizuodamos mobilias komandas rizikos šeimoms lankyti. Tačiau tai tik „gaisrų gesinimas“ – veiksmingam socialinių problemų sprendimui reikalinga nuolat veikianti nacionalinė sistema.

Vis dėlto turiu pažymėti, kad institucinės globos pertvarka savivaldybėms kelia nemažai nerimo. Akivaizdu, kad ji pareikalauja daug finansinių išteklių, nes savivaldybėse turės būti kuriamas globos įstaigoms alternatyvių naujų paslaugų tinklas. Tačiau iki šiol nėra žinoma, kokiomis lėšomis tai bus daroma.

Taip pat apmaudu, kad reikalavimai globos namams griežtinami, tačiau iki šiol nepriimtas Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymas, kuris motyvuotų šeimoms imti globoti vaikus, o vaikų globos namų šalyje mažėtų.

FINANSAI

„Donore“ tampa, kai prognozuojamos pajamos iš gyventojų pajamų mokesčio vienam savivaldybės gyventojui yra didesnės už visų savivaldybių vidurkį. Šis GPM „perviršis“ perskirstomas kitoms savivaldybėms

Savivaldybės „donorės“:

- ☞ Vilnius - perskirstoma **54,05 %** surinkto GPM
- ☞ Kaunas - perskirstoma **23,15 %** surinkto GPM
- ☞ Klaipėda - perskirstoma **12,68 %** surinkto GPM
- ☞ Neringa - perskirstoma **40,96 %** surinkto GPM

Metodikos įstatymo pakeitimai

- ☞ neberibojamas savivaldybių biudžetams prognozuojamų savarankiškų pajamų augimas virš 21 procento
- ☞ šiemet savivaldybių imamoms paskoloms Valstybės investicijų programoje numatytiems investicijų projektams nebus taikomas 40 procentų skolinimosi limitas.

Biudžeto sandaros įstatymo pakeitimai

- ☞ Savivaldybės galės panaudoti praėjusiais metais nepanaudotą pajamų dalį trumpalaikiams įsiskolinimams dengti arba, jų nesant, kitoms reikmėms
- ☞ numatyta papildomai skirti savivaldybėms dotacijas siekiant užtikrinti nuosavą indėlį, būtiną įgyvendinant projektus iš 2014–2020 metų ES fondų lėšų. Numatyti kriterijai, kurių neatitikus gautą dotaciją ar jos dalį savivaldybės privalės grąžinti valstybės biudžetui

PINIGINĖ PARAMA

Kalbant apie socialines pašalpas, savivaldybės tikrai gali didžiuotis, kad sėkmingai susitvarko su joms patikėta teise pačioms spręsti dėl pinigines paramos skyrimo. Rezultatai rodo, kad pagaliau buvo nustatyti tikrieji pinigines paramos gavėjai, todėl jų gerokai sumažėjo. Palyginti su 2014 metais, 2015-aisiais socialinės pašalpos gavėjų buvo net 21 proc. mažiau.

Kitas teigiamas dalykas yra tas, kad daugiau nei pusę šioms išmokoms nepanaudotų lėšų savivaldybės galėjo skirti kitai socialinei paramai. Didžioji dalis nepanaudotų lėšų skirta socialinėms paslaugoms, socialiniam būstui, neįgalųjų ir pagyvenusiųjų poreikiams bei kitoms gyventojams būtinoms paslaugoms.

ATLIEKOS

Pernai pasiekėme labai svarbią pergalę dėl sąvartyno mokesčio. Pirmos pataisos, kuriomis nuspręsta nuo šių metų įsigaliojusį mokesť už nepavojingųjų atliekų sąvartyne šalinamas atliekas sumažinti septynis kartus.

Kitu labai svarbiu atveju savivaldybių nuomonė, deja, išgirsta nebuvo. Vyriausybė patvirtino Vietinės rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo taisyklės, kurios įsigalios nuo 2017 metų. Išėjusius metus bandėme įtikinti Aplinkos ministeriją, kad norint gerai pasiruošti jų įgyvendinimui, jas reikia pradėti taikyti tik nuo 2018 metų.

Be to, savivaldybės siūlė leisti joms pačioms pagal situaciją papildyti taisyklėse numatytą pastoviųjų ir kintamųjų komunalinių atliekų tvarkymo sąnaudų sąrašą ir lanksčiau apskaičiuoti rinkliavos dydį. Stengėmės, kad mokesčiai gyventojams už komunalinių atliekų surinkimą nesikeistų, bet patvirtinus šias taisykles to užtikrinti, deja, nebegalime.

DAUGIABUČIŲ NAMŲ ATNAUJINIMAS

Nepaisant kai kurių nesklaidumų, tokių kaip finansavimo trūkumas ar statybos darbų rangos tiekėjų stoka, 2015-aisiais sėkmingai tęsėsi savivaldybių iniciatyva vykdomo sistemingo daugiabučių namų modernizavimo procesas, prasidėjęs 2013 metais.

Pernai iš viso Lietuvoje įgyvendinti 574 daugiabučių namų atnaujinimo projektai. Iš jų – 462 projektai pagal savivaldybių patvirtintas energinio efektyvumo didinimo programas.

LSA pastangomis pavyko pasiekti, kad būtų pratęsti valstybės paramos daugiabučių namų modernizavimui terminai. Aktyviai dalyvavome ir derinant kai kuriuos teisės aktus, kurie pagaliau išsamiai reglamentavo su daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų valdymu susijusius klausimus.

Atkreipiu dėmesį, kad nuo kitų metų daugiabučių namų modernizavimą ketinama vykdyti Aplinkos ministerijai skelbiant kvietimus.

ŠVIETIMAS

Nuo šių metų įvedus neformaliojo vaikų švietimo krepšelį iš specialiosios tikslinės dotacijos mokinio krepšeliui finansuoti buvo išimta 9 mln. 720 tūkst. eurų. Todėl mokykloms šiais metais ypač trūko lėšų bendrojo ugdymo procesui finansuoti. LSA valdyba kreipėsi į Vyriausybę ir Seimą ir pasiekė, kad nuo balandžio 1 d. daugiau kaip 6 mln. eurų neformaliojo vaikų švietimo krepšelio lėšų paliekama mokinio krepšeliui finansuoti. O neformaliojo vaikų švietimo krepšelis iki metų pabaigos bus finansuojamas iš Europos Sąjungos finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų.

Kita naujovė yra privalomas priešmokyklinis ugdymas, kuris LSA pastangomis įvedamas tik nuo šių metų rugsėjo, o ne nuo pernai, kaip buvo planuota. Savivaldybių apskaičiavimu, vien šiemet tai joms papildomai kainuos apie 3,6 mln. eurų, nes reikės įsteigti 90 pedagogų etatų, išlaikyti apie 200 švietimo pagalbos specialistų etatų, vežioti vaikus ir taip toliau.

KULTŪRA

Pastaraisiais metais ypač aiškiai pamatėme, kad trūksta paprasto suvokimo, kokia svarbi yra regionų kultūra, kokia jos specifika ir kuo ji skiriasi nuo didžiųjų miestų ar nacionalinio lygio kultūros. LSA dės visas pastan-

gas, kad ši diskusija, kurią šiemet jau pradėjo kai kurios savivaldybės, pasiektų svarbiausias šalies kultūros politiką formuojančias institucijas, o Lietuvos kultūros tarybos projektų rėmimo konkursuose regionų kultūros projektai būtų vertinami pagal jiems būdingus kriterijus.

Kalbant apie kultūros darbuotojus, šiemet jiems trečią kartą bus didinami atlyginimai. Tikimės, kad tai motyvuos jaunus specialistus likti regionuose ir dirbti čia taip reikalingą darbą.

TARPTAUTINIAI RYŠIAI

LSA tampa vis aktyvesne dalyve sprendžiant vietos savivaldos reikalus Europos lygmeniu.

Lietuvos delegacija Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongrese 2015 metais dirbo pristatydama Lietuvos savivaldos poziciją, dalyvavo debatuose vertinant vietos valdžių padėtį kitose šalyse ir diskusijose aptariant šių dienų aktualijas – migrantų krizę ir terorizmo Europos miestuose grėsmes.

Pernai vasarį darbą pradėjo naujos sudėties Europos regionų komitetas, kurio kadencija truks iki 2020 metų. Lietuvos delegacijai tai ketvirtoji regioninio atstovavimo kadencija. Delegacijos nariai aktyviai įsitraukė į Regionų komiteto veiklą teikdami pasiūlymus nuomonių projektams, kalbėdami konferencijose ir seminaruose, dalyvavo rinkimų stebėjimo misijose kitose šalyse, pradėjo savarankiškai rengti nuomones viso Regionų komiteto vardu.

Džiugu, kad asociacijos bendradarbiavimas su svarbiausiomis Europos savivaldai institucijomis perėjo į produktyvios partnerystės lygį. Kartu su Europos regionų komitetu pernai surengėme sėkmingą tarptautinį seminarą Lietuvos savivaldybių viešųjų ryšių atstovams apie naujausias komunikacijos tendencijas. Visai netrukus su kita svarbia organizacija – Europos savivaldybių ir regionų taryba – Vilniuje rengiame seminarą apie savivaldybių viešųjų pastatų atnaujinimą.

Tęsiamas bendradarbiavimas su kitų šalių savivaldybių asociacijomis, tarp jų – Kinijos ir Azerbaidžano.

IR PABAIGAI

Norėčiau baigti LSA praėjusių metų darbo ataskaitą šiek tiek platesniu kontekstu, o būtent – regionų plėtros klausimu.

Didėjant ekonominiams ir socialiniams iššūkiams stiprūs regionai tampa ypač svarbūs kuriant stiprią valstybę. Atstovaudami Lietuvos savivaldybių interesams nuolat kalbame apie tai viešai, taip pat – su šalies politikais ir pareigūnais.

Mūsų manymu, būtina labai aiški nacionalinė regionų plėtros vizija, kurioje valstybės lygiu būtų įvardyta, kokius regionus norime Lietuvoje matyti ir kaip apibrėžiame jų išskirtinumą. Ši strategija turėtų būti darniai susijusi su kitų sričių, pavyzdžiui, turizmu, susisiekimo, investicijų ar verslo plėtros programomis. Tik vykdydami integruotą politiką, sujungiančią įvairias valstybės vystymosi sritis ir grupių interesus, sukursime gyventi ir dirbti patrauklias teritorijas.

Tam tikrą nacionalinės regionų plėtros viziją jau dabar matome regionų plėtros planuose. Tačiau reikia pripažinti, kad pastarieji planai kuriami siekiant pritraukti ES investicijas, o ne vystyti išgrynintą šalies regionų strategiją.

Taip pat nuolat siūlome stiprinti regionų plėtros tarybas. Jei norime, kad jos būtų visiškai atsakingos už regiono vystymą, jo ekonominį augimą, socialinį patrauklumą, jos turi turėti daugiau teisių, savarankiškų biudžetų, administracijas ir galimybę būti investicinių regiono projektų pareiškėjomis, vykdyti kitus regiono plėtrą numatančius veiksmus.

Tikimės, jog bus suvokta, kad šiandieninė valstybės investicija į regionų plėtrą rytoj gali tapti vienu esminių šalies ekonominių ir socialinių variklių.

Nuoširdžiai dėkoju visų sričių asociacijos komitetų nariams už jų nuoseklių ir svarbų darbą formuojant savivaldybių pozicijas. Taip pat dėkoju visiems kitiems LSA atstovams – savivaldybių vadovams, tarybų nariams ir specialistams – už jūsų kasdienį darbą stiprinant Lietuvos savivaldą.

JAUNATVIŠKAS IR VERŽLUS

371 kaimas, 9 miesteliai, 3 miestai, 25 seniūnijos, 336 kultūros paveldo objektai, 22 piliakalniai, 18 draustinių, 10 gamtos paveldo objektų, 3 regioniniai parkai – ir visa tai Kauno rajonas.

Rajone gyvena apie 93 tūkst. gyventojų. Gyventojų ir gimusių kūdikių skaičius nuolat didėja. Tai viena jauniausių šalių savivaldybių. Gyventojai iki 30 metų sudaro 36,55 proc. visų Kauno rajono gyventojų. Lietuvos savivaldybių indekse tarp 54 Lietuvos mažųjų savivaldybių Kauno rajonas 2015 m. ketvirtą kartą užėmė pirmą vietą. Rajone 2015 m. įkurta 14 proc. Lietuvoje įregistruotų įmonių, arba dešimt kartų daugiau už šalies vidurkį. Pernai Kauno rajone nedarbo lygis buvo 2,1 proc. mažesnis nei Lietuvoje. Pagal surinktas biudžeto pajamas 2015 m. Kauno rajono savivaldybė buvo ketvirta šalyje – planą pavyko įvykdyti 117,6 proc.

Apie pasiekimus ir planus pasakoja Kauno rajono savivaldybės vadovai.

**Rajono meras
VALERIJUS MAKŪNAS**

Žvelgiant į praėjusius metus, pirmiausia prieš akis iškyla mūsų krašto žmonių veidai ir jų nuveikti darbai.

Gražus pavyzdys – bendruomenės pastangomis iš pelenų pakilusį Paštuvos Šv. Barbaros bažnyčia. Pernai duris profesionaliajam menui atvėrė Raudondvario menų inkubatorius. Pasididžiavimo verta Kauno rajono bendruomenės akcija, padėjusi įamžinti savanorių – Vyčio kryžiaus ordino kavalierių atminimą.

Smagu, kad Kauno rajonas išlieka jaunatviškas ir veržlus. Esame tarp keturių Lietuvos savivaldybių, kuriose gyventojų skaičius didėja, didėja ir gyvenamųjų būstų statybos tempai. Naujų nišų mūsų krašte randa verslas. Seneniai Ramučiuose buvo atidarytas prekybos milžinė „Lidl“ logistikos centras. Karmėlavos seniūnijoje įsikūrusioje LEZ ir oro uoste taip pat planuojamos didelės investicijos.

Pernai pagal įsteigtų įmonių skaičių Kauno rajonas dešimt kartų viršijo Lietuvos savivaldybių vidurkį, todėl už sparčiausią verslo plėtrą pelnė „Auksinę krivulę“. Kasmet sukuriame maždaug po 230 vietų ikimokyklinio ugdymo įstaigose, tačiau jų vis trūksta. Šiomet planuojame atidaryti 23 naujas grupes. Tikiu, kad didindami vietų skaičių

KAUNO RAJONAS

vaikų darželiuose pasieksime lūžio tašką.

Biudžete daugiausia lėšų numatėme švietimui. Bus rekonstruota Šlienavos pagrindinė mokykla, Piliunos gimnazija, pastatyti Raudondvario ir Domeikavos gimnazijų priestatai. Ieškome lėšų Čekiškės ir Vandžiogalos gimnazijoms atnaujinti. Kitas prioritetas – socialinės atskirties mažinimas. Jį padeda įveikti 78 profesionalūs socialiniai darbuotojai. Pernai atidarėme šiuolaikinį Globos centrą neįgaliesiems vaikams. Šiomet – Vilkijos gimnazijos Saulėtekio vaikų dienos centras. Šios paskirties įstaiga Samariečių bendrijos pastangomis atsirado ir Laumėnų kaime.

Nepamirštame ir vienišų senelių – netrukus jiems nupirksime pagalbos pultelius. Nemažai pastangų ir lėšų reikės įdėti gerinant vandens kokybę, kuriant laisvalaikio, sporto infrastruktūrą. Kartu su Susisiekimo ministerija rekonstruosime Karmėlavos Vilniaus ir Ramučių Centrinę gatves. Kelininkai jau birželį žada baigti kelio Kaunas–Jurbarkas ruožo nuo Ringaudų iki Zapyškio rekonstrukciją. Iki rugsėjo turėtų būti sutvarkytas ir plento Kaunas–Jurbarkas ruožas ties Bubiais ir Kulautuvos kelias. Nuširdžiai džiugina ir partnerystė su Kauno miesto savivaldybe. Dviraičių takų jungtys – tai tik vienas iš daugelio bendrų projektų. Planuojame kurti bendrą transporto sistemą, gaivinti fortus, Kačerginės, „Nemuno žiedo“ trasą, kartu sieksime Europos kultūros sostinės vardo.

Tikiu, kad ir toliau turime eiti šiuo keliu: ne skirstydami į savus ir svetimus, o matydami žmones, jų problemas.

**Mero pirmasis pavaduotojas
KĘSTUTIS POVILAITIS**

2015 metais daug dėmesio skirta rajono kelių kokybei gerinti. Įrengta apie 8,25 km naujos asfalto dangos, sutaisyta apie 3 600 kv. m senos asfalto dangos, daugiau nei 10 tūkst. kv. m duobių, žvyruoti ir greideruoti žvyrkeliai, įrengta ir atnaujinta daugiau kaip 4 km šaligatvių, pėsčiųjų ir dviračių takų. Atnaujinta ir pažymėta ženklų „Apsaugok mane“ 91 pėsčiųjų perėja. Rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių (gatvių) rekonstrukcijai, remontui, priežiūrai ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti 2015 m. skirta per 3 mln. eurų Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų. Malonu, kad vis daugiau jaunų šeimų keliasi gyventi į Kauno rajoną. Statistikos departamento duomenimis, Kauno rajonas yra viena iš keturių savivaldybių, kuriose gyventojų skaičius didėja.

Pernai atnaujintos universalios lauko aikštelės Neveronyse, Ramučiuose ir Raudondvaryje. Aptvertas Akademijos Ugnės Karvelis gimnazijos aikštynas. Sutvarkytos Raudondvario gimnazijos ir Kulautuvos pagrindinės mokyklos sporto salės ir atnaujinta Ringaudų pradinės mokyklos sporto salės grindų danga. Įrengti lauko treniruokliai Akademijos, Babtų, Garliavos seniūnijose.

Kauno rajono seniūnijose įregistruoti 87 bendruomenės centrai ir kitos nevyriausybines organizacijos, kurių pastangomis įgyvendinta dešimtys projektų.

**Mero pavaduotojas
JONAS GURSKAS**

Kauno rajono savivaldybė pagal įgyvendintus daugiabučių namų atnaujinimo projektus pirmąją Kauno regione ir patenka į geriausių šalies savivaldybių dešimtuką. Vykdamas Vyriausybės programą 2015 metais Kauno rajone atnaujinta 14 daugiabučių namų. Iki 2016 metų liepos 1 d. bus modernizuota 40 namų.

Parengta Kauno rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano įgyvendinimo priemonių programa, kurios tikslas – sukurti Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo stebėsenos sistemą ir užtikrinti priemonių planavimą.

Per praėjusius metus Teritorijų planavimo dokumentų registre iš viso užregistruotas 231 patvirtintas detalusis, specialusis ir bendrasis teritorijų planavimo dokumentas.

2015 metais gauta ir išnagrinėta daugiau kaip 2600 prašymų išduoti statybą leidžiančius dokumentus. Lyginant rajonų savivaldybės valstybiniu mastu, pagal išduotų statybos leidimų ir rašytinių pritarimų skaičių Kauno rajonas yra trečioje vietoje (po Vilniaus ir Kauno miestų).

Jau kelerius metus vykdoma Sveikatą stiprinančių bendruomenių projektą. Pernai rajone nemirė nė vienas kūdikis iki vienu metų. Daugiau nei dviem metais už Lietuvos vidurkį ilgesnė vidutinė gyvenimo trukmė.

Artimiausioje ateityje daug dėmesio bus skiriama geriamojo vandens kokybei mažesnėse gyvenvietėse gerinti. Iš viso vandentvarkos projektams numatyta skirti maždaug 4 mln. eurų ES ir 2 mln. eurų savivaldybės lėšų.

**Administracijos direktorius
RIČARDAS PUDŽVELIS**

Pernai pirmą kartą pavyko subalansuoti savivaldybės biudžeto pajamas ir išlaidas. Savivaldybės skola sumažėjo daugiau kaip 3 mln. eurų ir 2015 metų gruodžio 31 d. buvo kiek daugiau nei 291 tūkst. eurų. Skola bankams, palyginti su 2014 metais, sumažėjo daugiau nei 1,3 mln. eurų. Visai neliko daugiau kaip 45 dienas uždelstų skolų.

2011–2014 metų ES finansavimo laikotarpiu savivaldybėje įgyvendintas 181 projektas, bendra jų vertė – 84,83 mln. eurų.

2015 metų pabaigoje baigtas įgyvendinti didžiausias Kauno rajono savivaldybės verslo projektas „Kauno laisvoji ekonominė zona“. Bendra projekto vertė – beveik 9 mln. eurų, iš jų ES lėšos – beveik 7 mln. eurų. Čia jau įsikūrė 19 stambių bendrovių ir sukurta beveik 2 tūkst. darbo vietų.

Pagal integruotą teritorijų vystymo programos rengimo ir įgyvendinimo gaires parengta 2014–2020 metų Kauno regiono integruotų teritorijų vystymo programa, į ją įtraukti ES finansuojami projektai šių teritorijų problemoms spręsti.

Programos projektams įgyvendinti planuojama panaudoti apie 4,6 mln. eurų struktūrinių fondų paramos. Tikiuosi, kad šiuo laikotarpiu ateis daugiau investicijų ne tik į Garliavą, bet ir į Ežerėlį, Vilkiją, kitus mažesnius miestelius.

**Administracijos
direktoriaus pavaduotoja
ANGELĖ ŠČIUKAUSKIENĖ**

Pernai baigta įgyvendinti 2013–2015 metų Kauno rajono mokyklų tinklo pertvarka. Iš aštuonių vidurinių mokyklų penkios tapo gimnazijomis, trys pertvarkytos į pagrindines. Atsirado nauji mokyklų tipai – progimnazija ir daugiafunkcis centras. Švietimo įstaigų pastatų modernizavimo darbų atlikta už beveik 3 mln. eurų. Rajono mokyklos valdė 23 mokykli-

nus autobusiukus, kuriais pavėžėjo apie 950 mokinių.

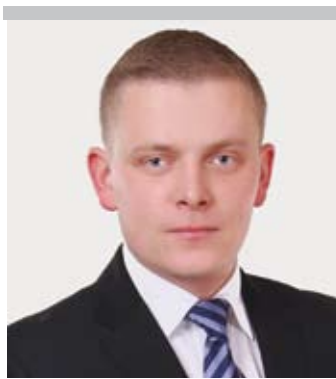
Praėjusiais metais ugdymo įstaigos vykdė 111 įvairių projektų, kuriems buvo gautas per 400 tūkst. eurų finansavimas. Buvo įgyvendintos 24 neformaliojo vaikų švietimo programos.

Visuose kultūros centruose ir laisvalaikio salėse vyko etnografiniams regionų metams skirti renginiai. 2015 metais geriausiu šalėje pripažintas Ežerėlio kultūros centro kolektyvas.

Kauno rajono muziejaus filialu tapo žymaus gamtininko Tado Ivanausko sodyba Obelynėje. Jos paveldėtoja profesorius įdukra Eleonora Baltuškevičienė savo valdą panaudos teise perleido Kauno rajono savivaldybei.

Vykdamas Vyriausybės strategiją rajono vaikų globos įstaigose sumažėjo 19 vaikų, daugeliui jų buvo rasti globėjai. 2015 metų pabaigoje rajone buvo globojami 234 vaikai, iš jų 158 – šeimose ir šeimynose, 76 – įvairaus tipo ir pavaldumo vaikų globos namuose.

Kauno rajonas ir Kauno miestas sieks tapti 2022 metų Europos kultūros sostine. Hanzos miesto ir laikinosios sostinės dvasia, Raudondvario dvaras, Zapyškio ir kitų Pakaunės miestelių paveldas yra užtaisas, galintis sudominti pasaulio kultūros visuomenę.

**Administracijos
direktoriaus pavaduotojas
ŠARŪNAS ŠUKEVIČIUS**

Kauno rajone veikia arti pusantro šimto saugios kaimynystės grupių. Policijos ir Kauno rajono savivaldybės atstovų preventiniai reidai jau tapo tradicija. Atokiai gyvenantiems vienišiams asmenims savivaldybė ketina parūpinti specialiuosius pagalbos pultelius.

Kauno rajono Poderiškių kaimė įsikūrė pirmoji šalėje savanoriška ugniagesių komanda.

Vykdomos priemonės žmonių gyvenimo kokybei gerinti. 2015 metais išplėsti, rekonstruoti arba pastatyti nauji vandentiekio ir nuotekų tvarkymo tinklai Zapyškyje, Kluoniškiuose, Dievogaloje, Kačerginėje, Karmėlavoje, Ramučiuose ir Raudondvaryje. Bendra projekto vertė – per 10 mln. eurų.

Kauno rajono savivaldybės taryba yra pritarusi projektiniams siūlymams dėl vandens gerinimo įrenginių statybos Zapyškyje, Juragiuose ir kituose mažesniuose miesteliuose. Planuojama, kad įgyvendinus projektus pagal 2014–2020 metų ES investicijų programą, naujais tinklais galės naudotis apie 2300 gyventojų.

Rajone tiesiami dviračių takai. Rajono savivaldybės patvirtintoje dviračių maršrutų schemoje numatytos jungtys su Jurbarko, Kėdainių, Jonavos, Raseinių, Kaišiadorių, Šakių, Prienų, Kazlų Rūdos savivaldybėmis.

KVIEČIA AMŽIŲ MIESTAS – JONIŠKIS

EDITA JONAITYTĖ

Šiomet Joniškis mini dvi svarbias datas. Sukanka 480 metų, kai istoriniuose šaltiniuose pirmą kartą paminėtas Joniškio miesto vardas, ir 400 metų, kai miestui suteiktos Magdeburgo teisės. Minint šias sukaktis per Joniškio miesto dienos šventę laukia įspūdingi renginiai, parodos, koncertai. Joniškio miesto dienos šventė „Joniškis – amžių miestas“ vyks birželio 27– liepos 3 d.

„Joniškis – mūsų namai, mes čia gimę, augę arba pasirinkę jį savo antraisiais namais, todėl ir Miesto dienos šventė – tai mūsų visų šventė. Kviečiu visus dalyvauti Joniškio miesto dienos šventėje ir kartu su joniškiečiais paminėti šią iškilų datą visam Joniškio kraštui ir jo žmonėms, – kviečia rajono meras Gediminas Čepulis (**nuotr.**) – Renginiai leis pajusti istorijos dvasią, prisiminti tai, kas miestui ir jo žmonėms prasminga.“

Šventės metu bus pasirašoma bendradarbiavimo sutartis su Ungenio miestu (Moldova). Tikimasi sulaukti daug svečių ir iš kitų bendradarbiaujančių miestų.

Kuriant Miesto dienos šventės koncepciją, pasak Joniškio kultūros centro direktorės Gerdos Norušaitienės, pasirinktas platesnis šventės istorinis kontekstas, įtraukiant ir Saulės mūšio pergalės 780 metų sukaktį, tuo prisidedant prie visoje šalyje paskelbtų Saulės mūšio pergalės metų paminėjimo.

Savaitės programa prasidės pirmadienį po Mišių vyksiančiu sakralinės muzikos koncertu Joniškio bažnyčioje. Joniškiečių pageidavimu tądien iš bažnyčios bokšto vėl skambės karilionai. Šiomet pasirinkta nauja šventės atidarymo forma ir laikas. Penktadienio vėl vakarą, likus pusvalandžiui iki vidurnakčio, joniškiečiai bus pakviesti į Miesto dienos šventės atidarymo misteriją estradoje prie Kultūros centro. Šioje įspūdingoje, specialiai šiai progai sukurtoje misterijoje per šokį, muziką, kostiumų, ugnies ir šviesų efektus išvysime Joniškiui svarbių amžių kaitą, miesto gimimo, augimo, kaitos siužetus. Joniškio, kaip amžių miesto, kultūrinę sampratą kurs ir etninis miestelis.

Neatsisakyta ir tradicinių visų pamėgtų šventinių miestelėnų ir svečių eitynių šeštadienio rytą, į kurias kviečiami visi įstaigų, nevyriausybinių organizacijų atstovai. Jie bus raginami pasipuotėti istorinių laikotarpių atributais, kostiumais ar detalėmis. Tikimasi, kad eitynėse sužvangės žiemgalių kalavijai, pasigirs tyli vienuolių malda, šurmuliuos miestelėnai ir dvarininkija, sumaištį kels šių dienų atstovai.

Džiugu, kad, kaip ir kasmet, į renginių organizavimą įsitraukia ir nevyriausybines organiza-

cijos, įstaigos. Bus ir „Burbuliatorius“, linijiniai šokiai, orientacinės varžybos, Nevyriausybinių organizacijų koncertas.

Pagrindinę šventės dieną pamatysime rajono moksleivius ir jų pasirodymus, parengtus 8-ajai Lietuvos moksleivių dainų šventei „Tu mums viena“, stebėsime bendradarbiaujančių miestų kolektyvų iš Lenkijos, Moldovos, Baltarusijos ir Dobelės koncertą, rimtosios muzikos gerbėjams pasiūlysim vakarinį koncertą Kultūros centro koncertų salėje.

DIRBKIME KARTU, SAUGANT IR POPULIARINANT ŽYDŲ KULTŪROS PAVELDĄ

2015 m. gruodžio 15 d. buvo įsteigta Lietuvos žydų kultūros paveldo kelio asociacija. Pradėdami savo veiklą kviečiame tapti asociacijos nariais ir bendrai dirbti saugant, pažįstant, pristatant ir populiarinant žydų paveldą, kultūrą ir istoriją.

ASOCIACIJOS VEIKLA

- Išsaugoti ir aktualizuoti gausų Lietuvos žydų kultūros paveldą, esantį savivaldybių teritorijose, sukuriant turistinius Žydų kultūros paveldo kelio maršrutus tiek vietos, tiek nacionaliniu lygmeniu.
- Sukurti naujus vartotojui patrauklius turizmo produktus, tarptautiniu lygmeniu pristatyti jau esamą įdirbį žydų paveldo pažinimo, pristatymo ir aktualizavimo srityje.
- Skatinti vietos gyventojų domėjimąsi žydų kultūra, tradicijomis ir paveldu, didinti su žydų istorija susijusių objektų lankomumą ir žinomumą.
- Prisidėti prie unikalaus litvakų istorinio, kultūrinio ir intelektualinio palikimo sklaidos tiek vietos, tiek tarptautiniu lygmeniu.
- Pritraukti Lietuvos ir užsienyje esamus akademinis išteklius šio paveldo tyrimams ir patrauklių edukacinių programų sukūrimui.
- Esama ateities ambicijų siekti įsijungimo į analogišką Europos žydų kultūros paveldo kelio asociaciją, pristatant Lietuvos žydų paveldą ir kultūrą tarptautiniu mastu.
- Asociacijos nariais gali tapti visi juridiniai ir fiziniai asmenys.

KAIP TAPTI ASOCIACIJOS NARIU?

1. Parašyti laišką el. pašto adresu: jurdverb@gmail.com ir gauti susipažinimui Naujų narių priėmimo į asociaciją tvarką bei įstatus.
2. Apsvarstyti stojimo galimybę ir priimti sprendimą.
3. Minėtu el. pašto adresu atsiųsti prašymą tapti asociacijos nariu, nurodant informaciją apie vykdytus su žydų paveldu susijusius projektus ar motyvuojant ketinimą jungtis prie asociacijos.
4. Asociacijos valdyba nagrinėja prašymą ir priima sprendimą.
5. Sumokamas vienkartinis stojimo mokestis.

Kilus klausimams ar norint daugiau sužinoti apie planuojamas asociacijos veiklas, rašykite nurodytu el. paštu arba skambinkite tel. 8 672 12902.

Doc.dr. Jurgita Verbickienė
Lietuvos žydų kultūros paveldo kelio asociacijos valdybos pirmininkė